

IN VEILIGE HANDEN

Beleid ter voorkoming van seksueel misbruik en ander ongewenst gedrag

IVN-afdeling Vecht en Plassengebied

Inleiding

IVN-afdeling Vecht en Plassengebied wil de vrijwilligers en de deelnemers aan IVN-activiteiten een gezellige en veilige omgeving bieden, waarin natuurbeleving en natuureducatie centraal staan.

Onze afdeling gaat er van uit dat het vanzelfsprekend is dat iedereen respectvol en eerlijk met elkaar omgaat. Toch wil de afdeling voorbereid zijn op een situatie waarbij onverhoopt sprake is van ongewenst gedrag of zelfs seksueel misbruik van kwetsbare groepen, zoals kinderen. Daarom heeft het bestuur van de afdeling beleid geformuleerd over hoe te handelen bij ongewenst gedrag. Er wordt apart aandacht besteed aan hoe seksueel misbruik van kwetsbare groepen kan worden voorkómen.

Dit beleid is op 29 maart 2017 vastgesteld door de ALV van de IVN-afdeling Vecht en Plassengebied.

Na vaststelling zorgt het bestuur van onze afdeling er voor dat alle IVN-vrijwilligers dit beleid (werkwijze en regels) kennen door publicatie in het afdelingsblad De Bres en op de website. Nieuwe actieve leden worden geïnformeerd over dit beleid. Door publicatie op de website zorgt het bestuur ervoor dat deelnemers aan IVN-activiteiten kennis kunnen nemen van dit beleid.

1. *Wat is ongewenst gedrag?*

- a. Onder ongewenst gedrag verstaat de IVN-afdeling: geweld, agressie, bedreiging, diefstal, discriminatie, pesten, seksueel grensoverschrijdend gedrag en machtsmisbruik. Al deze vormen van ongewenst gedrag kunnen een fysieke, psychische of verbale uitingsvorm hebben. Ook ongewenste aandacht, discriminerende, seksistische of andere beledigende of krenkende opmerkingen of grappen - mondeling of schriftelijk -, overmatig alcohol- of drugsgebruik worden als ongewenst gedrag beschouwd.
- b. Ongewenst gedrag, door IVN-vrijwilligers en door deelnemers aan IVN-activiteiten wordt binnen de IVN-afdeling niet geaccepteerd.

2. *Hoe kunnen deelnemers aan een activiteit ongewenst gedrag melden?*

- a. De deelnemer aan een IVN activiteit – als slachtoffer (c.q. ouder / verzorger) – wordt geadviseerd om in geval van ongewenst gedrag melding te maken bij een aanwezige IVN-vrijwilliger of vertrouwenspersoon (agnesjanmaat@hotmail.com).

- b. De deelnemer aan een IVN activiteit – als getuige – wordt geacht om in geval van ongewenst gedrag melding te maken bij een aanwezige IVN-vrijwilliger of vertrouwenspersoon (agnesjanmaat@hotmail.com).

3. Werkwijze IVN vrijwilliger

- a. Iedere IVN-vrijwilliger heeft het recht om deelnemers die zich schuldig maken aan ongewenst gedrag onmiddellijk uit te sluiten van verdere deelname aan de betreffende activiteit.
- b. Iedere IVN-vrijwilliger die een activiteit begeleidt, moet melding van ongewenst gedrag door de deelnemer aan de activiteit of andere vrijwilliger maken bij de vertrouwenspersoon (agnesjanmaat@hotmail.com).

4. Werkwijze vertrouwenspersoon en bestuur

- a. Het bestuur van de IVN-afdeling benoemt een vertrouwenspersoon.
- b. Een melding van ongewenst gedrag wordt altijd door de vertrouwenspersoon van de IVN afdeling Vecht en Plassengebied in behandeling genomen.
- c. De vertrouwenspersoon gaat als volgt te werk:
- De vertrouwenspersoon voert een gesprek met degene die het incident heeft gemeld (en het slachtoffer, indien deze niet dezelfde persoon is).

(Verdenking van) ongewenst gedrag

- De vertrouwenspersoon voert in gevallen van (verdenking van) ongewenst gedrag al dan niet gezamenlijk met de melder en slachtoffer een gesprek met de beschuldigde.
- De vertrouwenspersoon rapporteert en adviseert aan het bestuur over de te nemen maatregelen.

(Verdenking van) strafbare feiten

- In geval van (vermoedens van) een strafbaar feit zal de vertrouwenspersoon dit melden bij de politie. Het is aan (de vertegenwoordiger van) het slachtoffer om de melding om te zetten in een aangifte of meteen aangifte te doen.
 - Het bovenstaande wordt door het afdelingsbestuur direct aan de landelijke vertrouwenscommissie van de IVN gerapporteerd.
- d. Het afdelingsbestuur gaat als volgt te werk:
- Het afdelingsbestuur kan vanwege verdenking van ongewenst gedrag tijdelijke maatregelen (zoals tijdelijk ontzegging van toegang tot activiteiten) nemen en informeert de betrokkenen schriftelijk daarover.
 - Het afdelingsbestuur doet uitspraak (rehabilitatie, berisping, royement etc.) over gevallen waar sprake is van een onterechte verdenking van ongewenst gedrag of van bewezen ongewenst gedrag. Het bestuur neemt eventueel

verdere maatregelen (zoals ontzegging van toegang tot activiteiten) en informeert schriftelijk de betrokkenen.

- Bij roeyement wordt de daarvoor in de afdelingsstatuten vastgestelde procedure gevolgd.
- e. In alle gevallen zorgt de vertrouwenspersoon in overleg met het bestuur voor schriftelijke evaluatie en afsluiting.
- f. In alle gevallen zorgt de vertrouwenspersoon voor - vertrouwelijke - registratie en archivering van alle stukken (die tenminste 5 jaar bewaard worden).

5. *Evaluatie werkwijze*

- a. Zo vaak als nodig, maar tenminste één keer in de drie jaar worden deze regels geëvalueerd door het bestuur en zo nodig bijgesteld.

Specifieke gedragsregels om seksueel misbruik van kwetsbare groepen te voorkómen.

Veel grenzen in het contact tussen vrijwilligers en kwetsbare groepen, zoals kinderen zijn niet eenduidig. Zo wil het ene kind even op schoot zitten als het troost zoekt, het andere kind heeft behoefte aan een aai over de bol en weer een ander kind vindt het niet prettig om aangeraakt te worden. Hierover kunnen nooit exacte grenzen worden afgesproken die voor alle kinderen en in alle situaties gelden. Dat is maar goed ook, want voor veel kinderen is betrokkenheid en lichamelijk contact een voorwaarde om te groeien.

Er is echter wel één heel duidelijke grens, namelijk dat seksuele contacten en handelingen tussen begeleiders en kwetsbare groepen absoluut niet toelaatbaar zijn. Ook in het wetboek van strafrecht is iedere seksuele toenadering naar jeugdigen onder de 16 jaar strafbaar gesteld.

Daarom heeft het bestuur van de IVN-afdeling Vecht en Plassengebied specifieke regels opgesteld om seksueel misbruik van kwetsbare groepen en dan vooral kinderen te voorkómen.

Regels voor IVN-vrijwilligers, die met kinderen werken

1. Alle IVN-vrijwilligers, die met kinderen werken, hebben kennis genomen van en handelen naar de regels die voor hen gelden.
2. Elke IVN-vrijwilliger die met kinderen werkt moet een Verklaring omtrent Gedrag (VOG) kunnen overleggen. Deze kan aangevraagd worden via de afdeling aangevraagd worden via IVN Servicedesk.
3. Elke IVN-vrijwilliger, die met kinderen werkt, zorgt voor een omgeving en een sfeer waarbinnen ieder kind zich veilig en gerespecteerd voelt en onthoudt zich er dus van kinderen te bejegenen op een wijze die hen in hun waardigheid aantast.
4. Dit betekent dat elke IVN-vrijwilliger, die met kinderen werkt, zich ten opzichte van de kinderen onthoudt van elke vorm van seksueel gedrag of gedrag dat als seksueel of erotisch van aard ervaren kan worden.
5. Om vermoedens van seksueel misbruik te voorkomen, dringt de IVN-vrijwilliger niet verder in het privéleven van de deelnemers dan functioneel noodzakelijk is.
6. Elke IVN-vrijwilliger, die met kinderen werkt, heeft de plicht hen naar vermogen te beschermen tegen vormen van ongelijkwaardige behandeling en seksueel gedrag.
7. Iedere IVN-vrijwilliger die gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met het bovenstaande en bij vermoedens van seksueel gedrag is men *verplicht* hiervan *melding te maken* bij de daarvoor door het bestuur aangewezen vertrouwenspersoon.

Preventie seksueel misbruik

1. De werkgroepcoördinator en/of de hoofdbegeleider van de activiteit zorgt ervoor dat bij alle kinderactiviteiten tenminste twee volwassen aanwezig zijn. Mocht dat niet het geval zijn dan gaat de activiteit niet door.
2. De werkgroepcoördinator van kinderactiviteiten en/of de hoofdbegeleider van de kinderactiviteit maakt een inschatting van de risico's die bij de activiteit en neemt eventueel maatregelen om deze risico's te verminderen. Bijlage 1 geeft een checklist met de belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen bij het werken met kinderen en andere minder weerbare personen.
3. In het geval van een verhoogd risico kan een verdergaande risicoanalyse worden gedaan aan de hand van vragenlijsten zoals te vinden op <http://www.inveiligehanden.nl/toolkit>.

Bijlage 1. Risico's met betrekking tot seksueel misbruik.

In deze bijlage staan de belangrijkste risico's die zich kunnen voordoen bij de begeleiding van jeugdactiviteiten. De coördinator van de jeugd- of kindergroep kan aan de hand hiervan nagaan of alle risico's in kaart zijn gebracht en waar nodig maatregelen nemen.

Mochten er volgens de werkgroepcoördinator en of hoofdbegeleider indicaties zijn dat er ergens verhoogd risico bestaat, dan kan een meer gedetailleerde risico-inventarisatie worden uitgevoerd (zie checklists op hieronder genoemde website).

1. Welke kinderen zijn extra kwetsbaar?

Bepaalde categorieën kinderen/minderjarigen kunnen extra kwetsbaar zijn voor seksueel misbruik:

- verwaarloosd, sociaal geïsoleerd of met problemen thuis.
- met een geschiedenis van misbruik, mishandeling, verwaarlozing of pesten.
- met een (verstandelijke) beperking of op andere wijze verminderd weerbaar.

2. Welke vrijwilligers kunnen een vergroot risico vormen?

- Sterke behoefte om controlerend/almachtig te zijn; neiging tot misbruik machtspositie.
- Gebruik van drank of drugs, of andere vormen van ongewenst gedrag.
- Weinig op hebben met beleid, richtlijnen, en afspraken.

3. Wat voor soort activiteiten of situaties leveren extra risico's?

- Lichamelijke contacten.
- Activiteiten waarbij begeleiders en deelnemers zich kunnen afzonderen.
- Plaatsen waar kinderen zich kunnen omkleden.
- Situaties die ruimte geven voor emoties.

NB het gaat er niet om dat dit soort situaties niet mogen voorkomen, maar dat er aandacht is voor mogelijk verhoogde risico's die aandacht verdienen.

Hoe verlaag je de risico's?

Algemeen:

- Behandel alle kinderen hetzelfde (niet voortrekken of negeren)
- Stimuleer de zelfbeschikking en mondigheid van minderjarigen.
- Signaleer problemen met grensoverschrijdend gedrag direct wanneer die zich voordoen.
- Zorg voor scholing van de vrijwilligers,
- Zorg dat de in dit beleidsdocument afspraken en procedures worden nageleefd.
- Zorg voor een Verklaring Omtrent Gedrag.

Activiteiten:

- Eén op één contact tussen minderjarigen en vrijwillige medewerkers wordt voorkomen.
- Er is (toe)zicht en begeleiding waar één op één relaties noodzakelijk zijn.
- Begeleiders hebben naast activiteitgerelateerde contacten geen privé-contacten met minderjarigen die zij begeleiden.
- Er zijn afspraken gemaakt over de begeleiding van jeugdactiviteiten of –teams.

Verdere informatie over risicoanalyse en preventie van seksueel misbruik is te vinden op de website "In veilige handen": <http://www.inveilige handen.nl/>.